

Sygn. akt IX C 754/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2016 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku IX Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Blicharska

Protokolant: prot.sąd. Ł. J.

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2016 roku w Słupsku

na rozprawie sprawy

z powództwa **M. C. (1), P. C. i M. C. (2)**

przeciwko **(...) S.A. w W.**

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. C. (1) kwotę 8 000 zł (osiem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. C. kwotę 8 000 zł (osiem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,
4. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
5. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. C. (2) kwotę 8 000 zł (osiem tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,
6. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
7. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. C. (1) kwotę 1 387,20 zł (tysiąc trzysta osiemdziesiąt siedem złotych 20/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;
8. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. C. kwotę 1 387,20 zł (tysiąc trzysta osiemdziesiąt siedem złotych 20/100) tytułem zwrotu kosztów procesu
9. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. C. (2) kwotę 1 387,20 zł (tysiąc trzysta osiemdziesiąt siedem złotych 20/100) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt IX C 754/15

UZASADNIENIE

Powodowie M. C. (1), M. C. (2) i P. C. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwot po 10 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 kc w zw. z art. 23 kc i art. 24 § 1 kc. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości po 1 200 zł.

Swoje żądanie powodowie uzasadnili tym, że na skutek wypadku drogowego spowodowanego przez J. J. kierującego motorowerem o nr rej. (...), do którego doszło dnia 20.08.2000 roku w G. śmierć poniosła babcia powodów G. J. będąca pasażerem w/w pojazdu. Wobec sprawcy wypadku zapadł skazujący wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku z 16.03.2000 w sprawie II K 1603/00. Pozwany, z którym posiadacz pojazdu miał zawartą umowę ubezpieczenia OC odmówił wypłaty zadośćuczynienia. Powodowie po nagłej śmierci babci doznali głębokiego wstrząsu emocjonalnego. Powodowie utracili ciepło i radość rodzinnego domu. Zostało naruszone ich dobro osobiste w postaci więzi rodzinnej i z tego tytułu powodowie domagają się zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 10 000 zł.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództw w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany potwierdził, że był ubezpieczycielem odpowiedzialności cywilnej pojazdu marki o nr rej. (...). W ocenie pozwanego roszczenia z art. 448 kc są uzasadnione jedynie wówczas, gdy istniała szczególnie silna więź rodzinna pomiędzy powodem a zmarłym, która może stanowić dobro osobiste, a jej zawinione zerwanie może być uznane za naruszenie tego dobra. W kręgu osób uprawnionych mogą być jedynie osoby najbliższe tj. małżonek krewni I-go stopnia w linii prostej, rodzeństwo. Zdaniem pozwanego brak jest dowodów na to, że powodowie byli uzależnieni od zmarłej babci, a ich stosunki były bliskie i zażyłe. Ponadto nie bez znaczenia jest fakt, że powodowie wystąpili o zadośćuczynienie po upływie 15 lat od zdarzenia. Zdaniem pozwanego czas, jaki upłynął od wypadku pozwolił powodom na pogodzenie się z trudną sytuacją. Powodowie nie wykazali przy tym, by strata w dalszym ciągu wywoływała u nich poczucie krzywdy. Mogli oni również liczyć na pomoc i wsparcie rodziny. Pozwany zakwestionował również wysokość dochodzonej kwoty wskazując, że jest ona wygórowana. Ewentualne odsetki winny być zdaniem pozwanego zasądzone od dnia wyrokowania, gdyż dopiero w chwili zamknięcia rozprawy możliwa jest ocena stanu rzeczy stanowiącego podstawę oceny krzywdy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20.08.2000 roku w G. J. J. kierując motorowerem marki S. o nr rej. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że będąc na drodze podporządkowanej wjechał na skrzyżowanie dróg wprost pod nadjeżdżający pojazd marki F. (...) o nr rej. (...), będący na drodze z pierwszeństwem przejazdu, w wyniku czego doszło do zderzenia pojazdów. W następstwie tego zdarzenia śmierć poniosła pasażerka motoroweru G. J. – babcia M. C. (1), M. C. (2) i P. C..

bezsporne, nadto dowód: notatka urzędowa, k. 10, pismo Sądu Rejonowego w Słupsku, k. 11

W chwili śmierci G. J. miała 75 lat. Brała udział we wszystkich uroczystościach, w których brały udział wnuki. Często zabierała wnuki na wycieczki. Utrzymywała stały kontakt z wnukami. Wypadek miał miejsce w dzień rocznicy ślubu rodziców P. C., kiedy to miało odbyć się spotkanie rodzinne z tej okazji.

M. C. (1) w chwili śmierci babci G. J. miał 13 lat. Mieszkał w odległości ok. 2 km od babci, dlatego też spotykali się zazwyczaj w weekendy oraz przy okazji uroczystości rodzinnych. Miał bliskie relacje z babcią. Często spędzał czas z babcią na zabawie, oglądaniu filmów. Śmierć babci była dla niego pierwszym tego rodzaju przeżyciem. Mocno przeżył nagłą śmierć babci. W pamięci utkwiał mu szczególnie moment pogrzebu. Gdy zaczął się rok szkolny, przez pierwsze miesiące miał problemy z koncentracją. Po Świętach Bożego Narodzenia złe samopoczucie zaczęło ustępować. Obecnie mniej odczuwa skutki opisanego wyżej zdarzenia. Ma swoją rodzinę. Grób babci odwiedza co tydzień. Wskutek opisanego wyżej zdarzenia łatwiej było mu przeżyć śmierć ojca, ponieważ miał już doświadczenie z dzieciństwa.

P. C. w chwili śmierci babci G. J. miał 15 lat. Mieszkał w odległości ok. 2 km od babci. Babcia przyjeżdżała w odwiedziny w sobotę i niedzielę. W tygodniu również często się spotykali. Ponadto P. C. często jeździł z babcią na wycieczki i pielgrzymki. Miał bliskie relacje z babcią. P. C. mocno przeżył śmierć babci. Nie chciał iść na pogrzeb. W dniu pogrzebu przypadały jego urodziny. W czasie uroczystości stał z tyłu. Nie pamięta nic z pogrzebu. Po śmierci babci miał problemy z zaśnięciem, ogryzał paznokcie, czuł się mniej pewny o przyszłość. Dużo rozmawiał o zdarzeniu z rodzicami i księdzem. Złe samopoczucie trwało do roku. Obecnie nadal odczuwa lęk przy jeździe samochodem, przy wyprzedzaniu. Nie leczył się z powodu lęku. Co drugą sobotę odwiedza grób babci.

M. C. (2) w chwili śmierci babci G. J. miał 13 lat. Mieszkał z babcią w jednym domu. Gdy rodzice nie mogli się nim zająć, opiekowała się nim babcia. Miał bliskie relacje z babcią, często spędzał z nią czas. Babcia dawała mu słodycze, pieniądze, kupowała bajki. Gdy dowiedział się o wypadku, omdlał i przez godzinę dochodził do siebie. Szokiem było dla niego przywiezienie rzeczy osobistych babci tj. pierścionka i zegarka. Z ceremonii pogrzebowej pamięta jedynie wejście do kościoła i mszę. Po rozpoczęciu roku szkolnego miał problemy z koncentracją, które trwały 7-8 miesięcy. Najtrudniejszym okresem były 3-4 miesiące po śmierci babci. Na prośbę matki M. C. (2) kilka razy był na rozmowie z psychologiem szkolnym. Przez pierwszy rok nie wchodził do pokoju babci, a przez pierwsze 2-3 lata odczuwał lęk podczas jazdy samochodem i zbliżania się do skrzyżowania.

dowód: zeznania M. C. (3), 00:08:37-00:33:25 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r., zeznania B. C., 00:33:52-00:41:10 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r., zeznania J. C., 00:41:41-00:56:40 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r., zeznania W. J., 00:56:40-01:04:15 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r., zeznania M. C. (1), 01:09:47-01:17:38 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r., zeznania P. C., 01:17:43-01:25:45 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r., zeznania M. C. (2), 01:25:53-01:34:24 minuta protokołu rozprawy z 27.04.2015r.

Ww. pojazd uczestniczący w zdarzeniu był objęty umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej OC przez (...) S.A. w W..

bezsporne,

Powodowie wystąpili do pozwanego o przyznanie na rzecz każdego z nich kwoty w wysokości 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią babci G. J..

bezsporne, ponadto dowód: pismo z dnia 29.10.2015r., k. 12-14

Pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia.

bezsporne, ponadto dowód: pismo pozwanego z 18.11.2015r., k. 49

Sąd zważył:

Bezsporną w niniejszej sprawie pozostawała okoliczność, iż w wyniku przedmiotowego zdarzenia śmierć poniosła babcia powodów, jak również to, że pojazd uczestniczący w zdarzeniu był objęty umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej OC przez (...) S.A. w W..

Ustalając stan faktyczny w zakresie niezbędnym do oceny rozmiaru krzywdy doznanej przez powodów, a tym samym wysokości należnego im zadośćuczynienia Sąd oparł się na zeznaniach powodów oraz na zeznaniach zawnioskowanych świadków, których wiarygodność nie budziła zastrzeżeń. Nie ulega wątpliwości Sądu, iż słuchani w sprawie świadkowie jako osoby blisko spokrewnione z powodami mają rzetelne informacje na temat relacji jakie łączyły powodów ze zmarłą babcią. Sąd ocenił zeznania świadków oraz powodów jako spontaniczne i szczere. Ponadto zeznania te były ze sobą spójne, co pozwala uznać je za wiarygodne.

Odpowiedzialność pozwanego za skutki tego wypadku wynika z przepisów art. 822 k.c. oraz ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t.).

Analizując podstawę prawną roszczeń zgłoszonych przez powoda zważyć należy, że na mocy ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008r., Nr 116, poz. 731) zmieniony został przepis art. 446 k.c. dodając § 4, zgodnie z którym sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten wszedł w życie z dniem 3 sierpnia 2008 roku.

Po wejściu w życie powołanego przepisu w judykaturze ukształtował się pogląd, że -jakkolwiek nie może on stanowić podstawy roszczenia pieniężnego za doznaną krzywdę, gdy śmierć osoby najbliższej nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku - to jednak roszczenie takie członkom najbliższej rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Pogląd ten z uwagi na jego powtórzenie w wielu najnowszych orzeczeniach Sądu Najwyższego uznać należy za utrwalony (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2011r. III CZP 32/11, niepubl., wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011r. I CSK 621/10, z dnia 25 maja 2011r. II CSK 537/10 oraz z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, niepubl.; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN z 2010, nr 10, poz. 11). W przytoczonych wyżej orzeczeniach Sąd Najwyższy przyjmował, że więź emocjonalna łącząca osoby bliskie, szczególnie rodziców i dzieci jest dobrem osobistym, a więc doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu jej aktywności życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności (co uzasadnia przyznanie jej odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c.), lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi. Zgodzić się należy z poglądem, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Nie każdą jednak więź rodzinną należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że podstawą prawną roszczenia powodów w niniejszej sprawie jest przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., a dobrem osobistym podlegającym ochronie – więź emocjonalna i rodzinna jaka łączyła powodów ze zmarłą tragicznie babcią. Nie może ulegać w niniejszej sprawie wątpliwości, że powodów łączyła z babcią więź nie tylko wynikająca z pokrewieństwa, lecz faktyczna, silna więź emocjonalna. Powód M. C. (2) mieszkał ze zmarłą w jednym domu, zaś pozostali powodowie mieszkali w odległości ok. 2 km. Powodowie mieli zatem stały kontakt z babcią, która często opiekowała się nimi pod nieobecność rodziców. Powodowie byli wówczas małoletni, a zatem babcia mieszkająca w niedalekiej odległości była dla nich obok rodziców najbliższym członkiem rodziny.

Odnosząc się natomiast do wysokości zgłoszonego przez powódkę roszczenia z tytułu zadośćuczynienia zwrócić należy uwagę na cel zadośćuczynienia pieniężnego, o którym mowa w art. 448 k.c. Zadośćuczynienie ma zrekompensować krzywdę za naruszenie dóbr osobistych osoby uprawnionej. W rozpatrywanej sprawie dobrem tym jest więź emocjonalna łącząca powodów z babcią. Niewątpliwie trudno jednoznacznie określić i wartościować rozmiar krzywdy, która jest pojęciem nieostrym, o różnej formie i natężeniu, w zależności od różnych czynników. Wysokość zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych wskutek śmierci osoby bliskiej winna być uzależniona od indywidualnej oceny sytuacji, jaka panowała w rodzinie przed śmiercią osoby bliskiej i jakiej można by się spodziewać, gdyby do tej śmierci nie doszło. Istotne są również takie okoliczności jak to, czy osoby uprawnione pozostawały w najbliższym kręgu rodzinnym, czy pozostawały we wspólnym gospodarstwie domowym i w konsekwencji w bezpośrednim uzależnieniu w sprawach życia codziennego, czy uprawnionym jest dziecko, które bezpowrotnie utraciło prawo do wychowania się w pełnej rodzinie naturalnej, czy doszło do całkowitego osamotnienia osoby uprawnionej, a także jej wieku, stanu zdrowia, możliwości życiowych i potrzeb osoby uprawnionej. Oczywistym jest

także, że duże znaczenie ma bliskość relacji emocjonalnych, która również musi być brana pod uwagę ocena wpływu śmierci osoby bliskiej na stan psychiczny uprawnionego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 września 2014 r., I ACa 475/14, Lex nr 1527078).

W dacie śmierci G. J. powodowie byli małoletni. Dla każdego z nich śmierć babci była pierwszym tego rodzaju przeżyciem, toteż zdarzenie to było tym bardziej traumatyczne. Niewątpliwie również nagła śmierć babci zaburzyła poczucie bezpieczeństwa u małoletnich wówczas powodów, którzy po raz pierwszy zdali sobie sprawę, czym jest śmierć bliskiej osoby. Początkowo rozmiar cierpienia powodów po śmierci babci był znaczny. Mieli przez pierwsze miesiące problemy z koncentracją w szkole. Jednakże dzięki opiece rodziców, atmosferze wzajemnej pomocy i wsparcia poradzi sobie z tragicznymi wspomnieniami i stratą jakiej doznali. Z zeznań przesłuchanych świadków i powodów wynika, że gorsze samopoczucie stopniowo ustępowało i trwało 7-8 miesięcy. Kierując się zasadami doświadczenia życiowego uznać należy, że okres ten nie wykraczał poza ramy typowego przeżywania żałoby po śmierci osoby bliskiej. Obecnie powodowie są prawidłowo przystosowani w swoim środowisku i nie wykazują żadnych objawów zaburzeń emocjonalnych czy społecznych. Orzekając o wysokości zadośćuczynienia w trybie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. trzeba mieć również na uwadze nie tylko charakter więzi łączących powoda z osobą zmarłą, lecz także potencjalną długotrwałość tych więzi. Jeżeli zważy się, że babcia powodów miała już 75 lat, to niezależnie od jej stanu zdrowia, istniało duże prawdopodobieństwo jej naturalnej śmierci, z czym powodowie powinni się liczyć. Należy także zauważyć, że od śmierci babci powodów w dniu 20.08.2000 roku minęło już ponad 15 lat. Nie umniejszając poczucia żalu, którego doznali powodowie w okresie bezpośrednio po śmierci G. J. należy stwierdzić, że z pewnością jest ono obecnie znacznie mniejsze.

W ocenie Sądu, mając na względzie silną więź powodów z babcią, ale także długość trwania pogorszonego samopoczucia, wiek zmarłej, sytuację rodzinną powodów, upływ czasu od śmierci babci odpowiednim zadośćuczynieniem dla każdego z powodów jest kwota 8 000 zł, o czym orzeczono w pkt 1, 3 i 5 wyroku.

W pozostałym zakresie żądanie powodów zostało oddalone (pkt 2,4,6 wyroku).

Ustawodawca przyznaje wierzycielowi prawo żądania od dłużnika odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia (por. art. 481 § 1 k.c.).

Co do zasady termin wypłacenia odszkodowania przez zakład ubezpieczeń wynosi 30 dni i liczony jest od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego (por. art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

W niniejszej sprawie nie zachodziła konieczność wyjaśnienia okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności pozwanego, albowiem wobec sprawcy wypadku zapadł prawomocny wyrok skazujący. A zatem pozwany na etapie postępowania likwidacyjnego dysponował wszelkimi informacjami niezbędnymi do ustalenia swojej odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu przedmiotowego wypadku oraz ustalenia wysokości zadośćuczynienia należnego powodom, zaś odmowna decyzja była uzasadniona przyjęciem odmiennej od sądu interpretacji obowiązujących przepisów. Skoro pozwany bezzasadnie odmówił wypłaty zadośćuczynienia, zasadne jest zasądzenie odsetek od dnia wniesienia powództwa. Od tej daty Sąd zasądził odsetki ustawowe na rzecz powodów, których wysokość od dnia 1 stycznia 2016 roku równa się sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych (art. 481 § 2 k.c.).

O kosztach procesu w pkt 7,8,9 orzeczono na podstawie art. 100 kpc, jako że roszczenia powodów zostały tylko częściowo uwzględnione. Powodowie wygrali proces w 80%

Powodowie ponieśli koszty w wysokości po 1734 zł, na które składały się opłata sądowa od pozwu w wysokości 500 zł, wynagrodzenie radcy prawnego w minimalnej wysokości 1200 zł ustalonej w oparciu o przepis § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) /Dz.U.2013.490 j.t./ oraz opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa i pełnomocnictwa substytucyjnego w wysokości po 17 zł.